

Ο κυρ-τζιτζικας ο λαλητής

Λένε πως το καλό φαΐ είναι για δυο – τρεις ώρες το πολύ. Ο έρωτας για μια νύχτα το πολύ. Και προπαντός να είσαι νέος. Κι ο κήπος, το περιβόλι για μια ζωή. Το πιστεύω.

Έχει και η αφεντιά μου ένα περιβολάκι. Εδώ κοντά στον Άη Γιάννη. Φυτεμένο από μένα τον ίδιον όλο ελιές. Που έχουν γίνει πια δέντρα κανονικά. Στην άκρη υπάρχουν και δυο τρεις συκιές. Η μία πολύ πρῶϊμη. Που τα σύκα της άρχισαν κιόλας να μπλαβίζουν. Και γύρω γύρω απ' το περιβόλι όλα τ' άλλα των συναυλακάρηδων πορτοκαλιές. Τα κοντινότερα αμιγώς ελαιοπερίβολα βρίσκονται από 'κει αρκετά μακριά.

Θέλετε το χρώμα της φλούδας της ελιάς. Θέλετε η μυρωδιά της . Θέλετε ότι δεν υπάρχουν άλλες εκεί κοντά. Θέλετε το έδαφος – πού να ξέρει κανείς αφού όλα στον κόσμο είναι μυστήρια και τέτοια θα μείνουν. Όπως πόσα χρόνια μένουν τα τζιτζίκια στη γη, αφού από το έδαφος βγαίνουν. Έξη , εφτά μέχρι να πεταχτούν όταν σφίξουν καλά οι ζέστες περί τα τέλη Ιουνίου. Και :

μη σας γελάσει ο βάτραχος και το χελιδονάκι
Αν δε λαλήσει ο τζιτζικας δεν είν' καλοκαιράκι

Λέει ο σοφός λαός που τάβγαλε ύστερα από βαθιές φυσικές παρατηρήσεις.

Θέλετε, λέω οι ελιές και τ' άλλα που απαρίθμησα, όταν βρεθεί κανείς στο περιβόλι αυτή την εποχή, από αχάραγο ακόμα, τον ξεκουφαίνουν τα τζιτζίκια. Τζιτζίκια. Πολλά τζιτζίκια. Εκατοντάδες, μπορεί και χιλιάδες σε τόπο ούτε τέσσερα στρέμματα. Και σαν περπατάς ανάμεσα στα δέντρα, κάποια, έτσι όπως πετούν, χτυπούν πάνω σου. Μερικά κάθονται για λίγο στους ώμους, στο κορμί. Δίχως να λαλούν. Είναι, λένε, τα θηλυκά που ψάχνουν τα ταίρια τους μεθυσμένα από το ερωτικό τους κάλεσμα, όπως η φύση τους έταξε. Κι είναι τέτοιο και το δικό σου μεθύσι σαν βρεθείς εκεί, που μόνο του κατεβαίνει στα χείλη κι απαγγέλνεις το ποίημα του μεγάλου ποιητή.

Η Παναγιά τα πέλαγα κρατούσε στην ποδιά της,
τη Σίκινο, την Αμοργό και τ' άλλα τα παιδιά της.
Από την άκρη του καιρού και πίσ' απ' τους χειμώνες
άκουγα σφύριζ' η μπουρού και βγαίναν οι γοργόνες.
Κι εγώ μέσα στους αχινούς, στις γούβες, στ' αρμυρίκια
σαν τους παλιούς θαλασσινούς ρωτούσα τα τζιτζίκια.
-Έ, σεις, τζιτζίκια μου, άγγελοι. Γειά σας. Κι η ώρα η καλή.
Ο βασιλιάς ο ήλιος ζει ; Κι όλα αποκρίνονται μαζί :
-Ζει και ζει και ζει και ζει. Ο βασιλιάς ο ήλιος ζει.

Έτσι είχαμε βρεθεί και πριν χρόνια τρεις φίλοι να πλέουμε ακτή ακτή με το βαρκάκι του φίλου μου του Τζίμη του Ελληνοαυστραλού ανατολικά της χερσονήσου του Μαλέα από Άγιο Φωκά και

κάτω προς Βελανίδια παρακάμπτοντας το Καμήλι, με δίπλα μας δυο δελφίνια να ακολουθούν παιχνιδίζοντας και τα τζίτζικια να ξεκουφαίνουν όλη την πλάση κατά μήκος της ακτής. Κι ήρθε και τότε αυτόματα ακάλεστο το ποίημα του Ελύτη. “Εἰς εὐόχθους δαίτας αὐτόματοι ἐπέρχονται δίκαιοι φῶτες” (στα πλούσια τραπέζια ακάλεστοι κάθονται οι καλοί), θάλεγε ο αρχαῖος λυρικός ποιητής Βακχυλίδης. Κι εγώ, απάγγειλα και τότε το ποίημα που τόσο άρεσε στην συντροφιά εκείνη τη θεϊκή ώρα.

Μα τώρα ανέβηκαν και οι στίχοι του άλλου μεγάλου μας ποιητή Φώτη Βαρέλη :

Ο ουρανός νάναι λουσμένος τον ήλιο
και τα τζίτζικια να ψάλλουν με ένδοξη λύρα
της ζωής τον ακάθιστον ύμνον.

Θεέ μου, τι μπόρεσε και κράτησε τούτος μέσα στο λόγο του ανθρώπου και τόδωσε ακαριαία σε τρεις στίχους. Διαβάστε τις λέξεις μία μία. Δυνατά και καθαρά.

Μα πάν’ απ’ όλους , ήρθε ένας στίχος του Αριστοφάνη. Που τους ξεπερνά μου φαίνεται όλους :

“Τέττιγξ ὀξύ μέλος βοᾶ”

Με τρεις λέξεις όλες κι όλες ζωγράφισε τον άνεμο . Προσέξτε ποιό ρήμα χρησιμοποιεί . Όχι το ἄδει ή το αὐλωδεῖ (αυλέει) ή κάποιο συνώνυμό του , αλλά το βοάω (φωνάζω, κραυγάζω, ψάλλω δυνατά). Βοά, όχι όμως βουητό αλλά μέλος (μουσική, ήχον, μελωδία). Σε αντίθεση ακόμη και με το ρυθμό και το μέτρο. Και μάλιστα οξύ (σε υψηλό τόνο εν αντιθέσει με τον βαρύ). Τέλειος λόγος μεγάλου ποιητή. Τίποτα περιττό. Όχι μόνο εδώ στον Αριστοφάνη αλλά σ’ όλους τους αρχαίους. Και πουθενά αυτοί λάθος, υπερβολικοί ή λειψοί ή έξω απ’ την πραγματικότητα. Λόγος άγαλμα.

Κι εσύ να προσπαθείς να δώσεις απαντήσεις για τούτα τα έργα του Θεού τά αθάνατα μυστήρια. Αλήθεια όταν λέμε “ο θεός είναι αθάνατος, δεν πεθαίνει ποτέ”, τί είναι που καταλαβαίνουμε εμείς οι άνθρωποι που το λέμε ; Γιατί εγώ εκείνο που καταλαβαίνω είναι ότι τα έργα του είναι αθάνατα. Τα έργα του και οι Νόμοι οι αιώνιοι που τα κινούν. Κι όπου δεν υπάρχει απάντηση εκεί πίσω κρύβεται ο Θεός.

Όμως σας κούρασα , το βλέπω. Ας συντομέψω λοιπόν. Το κυριότερο να ειπώ γιατί όλα τούτα τα ρητορικά και πομπώδη σήμερα.

Για σύκα πήγα στη συκιά. Μα σαν ζύγωσα, τί ήταν τούτο; Στη διπλανή ελιά ένας τζίτζικας ξεσήκωνε τον τόπο. Τί φωνή ήταν αυτή ; Ένας μοναχός του δέσποζε καλύπτοντας τις φωνές όλων των άλλων . Κουνιόταν όλο το κορμάκι του από το θώρακα και πίσω με τα φτεράκια του στο δικό του ρυθμό. Και φωνή τόσο διαπεραστική. Χαμηλά στην αρχή και μετά ανέβαινε σα να ήθελε να δηλώσει ότι αυτός είναι ο άρχοντας της περιοχής. Κι εκεί ήταν που ήρθε ο στίχος του Αριστοφάνη, που ανέφερα ήδη. “Τέττιγξ ὀξύ μέλος βοᾶ” . Ή μάλλον δεν ήθελε τίποτα τέτοιο. Αυτά τα φαντάζεται το δικό μας μυαλό. Που από μυριάδες μυριάδων πλάσματα της γης μόνο ο άνθρωπος ξεστράτισε. Σαν το καρκινογόνο κύτταρο. Ένα από τα δισεκατομμύρια πήρε στραβό δρόμο, δεν γυρίζει πίσω, δεν εξυγιαίνεται, κάνει μεταστάσεις και τελικά θα την καταστρέψει , όπως η μύγα το ροδάκινο. Εκτός και τον προλάβει αυτή.

Μόνο άρχοντας λοιπόν της περιοχής δεν ήθελε να δείξει ο κυρ τζίτζικας ο λαλητής. Απλώς έκαμνε ό,τι του έταξε η μοίρα να κάμνει. Δηλαδή ο αιώνιος Νόμος ο ανώλεθρος.

Χάθηκα στις τόσες σκέψεις με τον τζίτζικα θαυμάζοντάς τον και ξεχνώντας γιατί ζύγωσα εκεί. Που μυαλό για σύκα. Κι εκείνος δώστου τραγούδι. Δώστου φωνή δίχως να τον ενδιαφέρει η παρουσία μου. Στάθηκα και τον θαύμαζα. Μαζί με τα μεγαλεία και τα μυστήρια της φύσης, του Θεού. Σκεφτόμουν πως καλούσε το ταίρι του και σε λίγο θα ζευγαρώσει με την αγαπημένη του πριν κλείσουν τον ορατό κύκλο τους. Για να μείνουν στη γη τ' αυγά έξη κι επτά χρόνια μέχρι να γεννηθούν τα παιδιά τους. Όπως είχε γίνει και πριν επτά χρόνια με τούτα τα ίδια εδώ.

Που, όπως βγαίνουν, έτσι μαλακά που είναι όταν αλλάζουν το πουκάμισό τους και πριν προλάβουν να σκληρύνουν, γίνονται τροφή στα σπουργίτια. Θα έχετε ιδεί σίγουρα σπουργίτι με τζίτζικα στο ραμφί του. Και πόσο απελπισμένα ο δόλιος θρηνεί τρομαγμένος!

Κι έτσι όπως τον θαύμαζα ατάραχον να τραγουδεί, "να βοᾷ ὄξύ μέλος", αποφάσισα να πλησιάσω πιο πολύ. Έβαλα το δάχτυλό μου στο κλαρί που τραγουδούσε. Ατάραχος ο φίλος συνέχιζε να παίζει το βιολί του με την ευγενικότερη αυθεντική και δυνατή φωνή του. Αργά αργά ζύγωνα αθόρυβα το δάχτυλο του δεξιού χεριού μπροστά στο πρόσωπό του απολαμβάνοντας το σύγκορρο κούνημά του, παρατηρώντας από κοντά τα διάφανα φτεράκια του, τα ματάκια του, το θώρακά του. Τόσο κοντά, ώστε σχεδόν τον ακούμπησα.

Όχι μόνο δεν ταράχτηκε, μα με δέχτηκε και σιγά σιγά νυχοπατώντας ανέβηκε πάνω στο δάχτυλό μου τραγουδώντας κι αντιλαλώντας τα ηχεία του ακατάπαυστα το τραγούδι του. Και από το κλαρί της ελιάς βρέθηκε στο δάχτυλό μου. Και ποιός είχε μυαλό πιά για σύκα!

Παρά τούτα με το αριστερό έκοψα δύο, μπρίσκαλα ακόμα, και μ' όλη την ορχήστρα πήγα και κάθισα στο πρόχειρο κιάσκι. Εκείνος εκεί. Το βιολί του. Περίεργα πράγματα. Δεν είχα τί να κάνω τη χαρά μου!

-Καλά, ρε φίλε, έλεγα. Εσύ δεν έχεις προβλήματα ; Δεν σε απασχολούν πακέτα μέτρων ; Δεν σ' άγγιξε η κρίση ; Όχι βέβαια τούτη η δική μας η οικονομική και οι άλλες. Ηθική, κοινωνική, πολιτική καθώς τις λένε. Που σκοτεινιάζουν χρόνια τώρα ακόμη και τον ήλιο τον Ιούλιο της Ελλάδος. Αλλά η άλλη έστω του καλοκαιριού. Γιατί, όπως και να το κάνουμε, το φετινό αρρωστιάτικο, συμπαρالياσμένο, μουχρωμένο, σε κρίση είναι. Ή έτσι μου φαίνεται ;

>> Εσένα όμως δεν σ' άγγιξε. Και συνεχίζεις το τραγούδι σου, καλώντας την αγαπημένη σου, χωρίς να σε απασχολούν τέτοια προβλήματα. Χωρίς να φτιάξεις στην πορεία σου στον κόσμο, αφ' ότου εμφανίστηκες, ηθικούς και άλλους κώδικες σαν εκείνους που ώρθωσε το μυαλό του ανθρώπου. Που ξεστράτισε και δεν γυρίζει πια πίσω. Όλο μπροστά, τόσο μπροστά ώστε πίστεψε πως το σύμπαν φτιάχτηκε γι' αυτόν και το κάνει ό,τι θέλει. Όλα τα νέμεται. Ζώα, τετράποδα κι ερπετά και πτηνά. Δάση, βράχια, κάμπους και τα μπουράματα (=οι ακαθαρσίες στα εντόστια των ζώων) της γης, δηλαδή τα πετρέλαια με τα φυσικά αέρια, όλα δικά του. Να τα φάει, να τα κάψει, να τα λυώσει. Και μιλεί μόνο με αριθμούς, για αριθμούς, ποσοστά, επί τοις εκατό, Φ.Π.Α. , δισεκατομμύρια και ξανά δισεκατομμύρια και προαπαιτούμενα μέτρα και ισοδύναμα, Συντάγματα, αναθεωρήσεις, εκλογικούς Νόμους... Και τώρα δεν θα χρειάζεται ούτε σύντροφο, θα κάνει, σεξ το λένε, με το ρομπότ... Και σκατά μ' αυγά, όπως λέει ο φίλος μου ο Σταύρος. Ενώ εσύ λίγη πρωϊνή δρόσο μόνο, που την έχεις άφθονη, κι άϊντε τραγούδι στο δρόμο που σου έταξε η μοίρα σου, ίδιος πάντα... Δίχως να τρομάζεις από μένα, τέτοιο τέρας που με είδες μπροστά σου, όπως τρομάζεις με το σπουργίτη. Ύστερα τζίτζικας είσαι. Ένα άγριο ζώακι δηλαδή ασυνήθιστο με τον άνθρωπο. Αλήθεια πώς με εμπιστεύτηκες ; Και πόσο χαίρομαι σαν μ' εμπιστεύονται άγρια ζώα !..

Κι όπως το σύννεφο μπροστά στο πρόσωπο του ήλιου ή του φεγγαριού γίνεται πίνακας ζωγραφικής, όπως ο ίσκιος του πλατάνου στη ρεματιά, που ξαποσταίνουν στρατοκόποι και

ζωντανά αναδεικνύει τον τόπο, έτσι και τούτος ο τζίτζικας ο λαλητής, ο αχέτας (αντί ηχέτης όπως τον έλεγαν οι Δωριείς), μια λέξη μόνο (αχέτας) ένα ποίημα, με τ' αδέρφια του και το τραγούδι του, έγιναν αληθινό μουσικό έργο. Μίλησε στην ψυχή. Την ένωσε με τον κόσμο. Έγινε έργο τέχνης.

Όχι σαν εκείνα που από φήμη του δημιουργού τους, ποιητή, ζωγράφου, γλύπτη, μουσικοσυνθέτη είναι περιζήτητα. Ούτε σαν τ' άλλα τα μεγαλόπρεπα μαυσωλεία, πυραμίδες, παλάτια, κάστρα, όλα έργα τυράννων που πληρώνουμε να τα διατηρούμε και να τα βλέπουμε, αλλά εκείνα που γυρεύουμε κάποτε με πόθο στη φύση και τυχαίνει να βρουν τις θύρες της ψυχής μας ανοιχτές. Και την ομορφιά αν θέλεις να τη δεις μη ρωτάς τους ανθρώπους. Ρώτα τη φύση. Τα δέντρα, τα βουνά, τη θάλασσα, τον ουρανό, τα ζωντανά, τα πουλιά, τον ήλιο, το φεγγάρι και τ' αστέρια. Που είσαι σίγουρος ότι τα βλέπεις, δεν σε κοροϊδεύουν, ούτε υποκρίνονται. Ρώτα τούτον τον τζίτζικα το λαλητή, τον αχέτα, που στέλνει στον αέρα την ευγενέστερη αυθεντική φωνή.

Κάπως έτσι το είδα. Και μέσα σ' αυτές τις σκέψεις, κι ενώ μια στιγμή τον είχα ξεχάσει, ο τζίτζικας, θέλοντας να με τιμωρήσει (;) που τον ξέχασα, άφησε το δάχτυλό μου πετώντας με θόρυβο μακριά τραγουδώντας.

Εκεί χώρισαν οι δρόμοι μας. Που για λίγο έσμιξαν κι έγιναν κοινοί, κάναμε παρέα μακριά από προβλήματα που βασανίζουν τους ανθρώπους, για να τραβήξει καθένας τον δικό του. Αυτόν που τούταξε η μοίρα του. Εγώ με τα προβλήματά μου εκείνος με την ανεμελιά και το τραγούδι του.